

شناخت ظرفیت‌های روایی شعرهای مثنوی معنوی برای تولید برنامه‌های انیمیشنی در تلویزیون

حسین امانی

دانش‌آموخته کارشناسی تلویزیون و هنرهای دیجیتال، دانشگاه صداوسیما

Email: hooam44@gmail.com

چکیده

مقاله حاضر، تلاشی برای پژوهش در جهان داستان‌ها و اشعار عرفانی مولوی در کتاب مثنوی معنوی، برای استفاده‌ی مناسب از قابلیت‌های روایی این آثار، شامل ساختارها و موقعیت‌های کلاسیک برای اقتباس از آن در ساخت برنامه‌های انیمیشنی در رسانه‌ی تلویزیون است. اشعار مثنوی مولوی راوی گنجینه‌ی غنی از ادبیات کلاسیک ایران است که در بردارنده نکات اخلاقی و عرفانی زیاد و در خور توجه در خود بوده است. از آنجایی که بخش عمده‌ای از میزان اثر گذاری یک برنامه انیمیشنی در تلویزیون به روایت داستان و فیلم‌نامه آن وابسته است. بنابراین مهمترین مسئله این تحقیق پرداختن به ظرفیت‌های روایی مثنوی معنوی در ساخت برنامه‌های انیمیشنی در رسانه تلویزیون است که برای دستیابی به این مهم شش دفتر مثنوی معنوی به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گرفته و سه نمونه از مناسب‌ترین قصه‌ها و حکایت‌ها به سبب ساختار روایت برای ساخت انیمیشن تلویزیونی انتخاب و ظرفیت‌های روایی آنها مورد بررسی و شکافانه قرار گرفته شده است. تا به استفاده هرچه بهتر و بیشتر از ادبیات کلاسیک فارسی در تولیدات انیمیشنی در رسانه‌ی تلویزیون کمک شایان توجه نماید.

واژگان کلیدی: انیمیشن، تلویزیون، روایت، مثنوی معنوی، مولوی

۱- مقدمه

مثنوی معنوی مولوی یکی از برجسته‌ترین متون ادبی فارسی به شمار می‌آید و معمولاً هدف از قصه‌ها یا حکایت‌های ارائه شده در این کتاب نفیس، ارائه اندیشه‌های عرفانی یا اخلاقی است. در حقیقت در اشعار این کتاب طرح داستان جنبه‌ی ثانویه دارد و هدف اصلی اخذ و بیان نتیجه است. به عبارتی دیگر قصه و حکایت برای مولوی پیمانه و ظرفی برای انتقال مضمون اندیشه‌های حکمی و اخلاقی است. مولوی در گستره‌ی روایت‌های تو در تو شبکه منسجم و در هم تنیده‌ای از قصه‌ها را در آوردگاه شعر بازگو کرده است و هرزگاهی متناسب با موضوع و هدف مورد نظر حکایتی را گرانگاه موضوع اصلی اندیشه‌های تعلیمی خود قرار داده است. نحوه‌ی روایت در داستان‌های مولوی به گونه‌ای رقم می‌خورد که آنچه برای آدم‌ها، حیوانات و ... اتفاق می‌افتد را باز گو می‌کند. یعنی داستان، زنجیره‌ای از رخ دادها را در بر می‌گیرد و مخاطب آن را در پیش چشم می‌آورد و علاقه‌اش نسبت به آن جلب می‌شود. احیای این آثار در قالب نمایش‌های تلویزیونی، دست یابی به شناخت مذکور را برای همه‌ی اقشار ممکن می‌سازد.

درعین حال بسیاری از افسانه‌ها، اسطوره‌ها و ادبیات فلکلوریک جهان هم دست مایه اقتباس جهت ساخت فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی و سریالی بوده‌اند مانند تروآ، هرکول، دن کیشوت و... در طول تاریخ، برنامه‌سازی تلویزیونی از این گونه